

DEDEGÖL DAĞCILIK ŞENLİĞİ KATILIMCILARININ HARCAMA PROFİLİ VE ISPARTA EKONOMİSİNE KATKILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

AN INVESTIGATION ON DEDEGÖL MOUNTAINEERING FESTIVAL PARTICIPANTS' EXPENDITURE PROFILE AND THE ECONOMIC IMPACT OF ISPARTA

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇUHADAR¹
Okt. Çetin MEYDAN²

ÖZET

Isparta ili Yenişarbademli ve Aksu ilçeleri sınırları içerisinde yer alan Dedegöl dağı, eşsiz göl ve dağ manzarası, bitki örtüsü, yaban yaşamı ve geleneksel köy ve kasabaları ile görülmesi gereken önemli bir doğa çevresidir. Bu çalışmada, on yedi yıldan bu yana gerçekleştirilen ve geleneksel hale gelen Dedegöl dağcılık şenliğine katılan ziyaretçilerin harcamalarının analizi ve Isparta ekonomisine olan katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini, 25–26 Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen Dedegöl Dağcılık Şenliği'ne katılan 1716 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan veriler, dağcılık şenliği katılımcılarına yönelik olarak hazırlanan anket formu aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizleri, frekans dağılımları, karşılaştırmalı frekans analizleri ve ki-kare testleri ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler neticesinde, Dedegöl dağcılık şenliği katılımcılarının, konaklama, yiyecek-içecek, hediyelik eşya, market ve diğer işletmelerde yaptıkları harcama miktarları ortaya konulmuştur. Sonuç bölümünde bu katkılarının artırılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dedegöl Dağcılık Şenliği, Dağ Turizmi, Turist Harcamaları.

Jel Kodları: L83, R11

ABSTRACT

Dedegöl mountain which is located within the boundaries of the Yenişarbademli and Aksu district of Isparta province is an important natural environment to be seen with its unique lake and mountain scenery, vegetation, wildlife traditional villages and towns. This study intended to analyze spending of visitors who attended the Dedegöl mountaineering festivity which is carried out the seventeen years since and has become traditional and to determine the contribution their spending to the Isparta economy. 1716 people who attended Dedegöl Mountaineering Festivity which was conducted between May 25 to 26, 2013 constitute the statistical population. The data used in the study were obtained through a questionnaire prepared for the mountaineering festivity participants. Analysis of the data obtained, was performed by frequency distributions, the comparative frequency analysis the chi-square tests. As a result of the analysis, accommodation; food and beverage; souvenirs; grocery stores and other businesses spending of Dedegöl mountaineering festival participants are revealed. In the conclusion section, recommendations are presented for improving of this economic contribution.

Key Words: Dedegöl mountaineering festivity, Mountain Tourism, Tourist Spending.

Jel Codes: L83, R11

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, muratcuhadar@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, cetinmeydan@sdu.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde tüm dünyada artan sanayileşme ve kentleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz etkilerin bir sonucu olarak, insanların doğaya yönelik faaliyetlere olan ilgi ve ihtiyacı giderek artmıştır (Tezak, 2012: 297). Artan oranda kentleşen dünyada hızlı nüfus artışının getirdiği kirlilik ve gürültü, kentlerde yaşayan insanlar için doğal niteliklerini kaybetmemiş bakir alanları çekici hale getirmekte, kişiler şehirlerin gürültüsünden uzak dinlenebilecekleri yeni mekânların arayışına girmektedir. Dağlık alanlar bu anlamda günümüzde çekici bölgeler konumunda olup, kişilere sundukları huzurlu ve kaliteli peyzaj nitelikleri ile tercih edilen bölgeler haline gelmiştir (Gürer ve Eke, 2012: 126). Kent yaşamından uzaklaşmak isteyen insanlar; buldukları ortamın sağlıklı, havası kirli ve gürültülü ortamından fırsat buldukça ayrılarak havası temiz kırsal bölgelere, ormanlık ve dağlık alanlara yönelmişlerdir. Rekreeyonel amaçlı bu etkinlikler, zamanla doğa araştırmaları, geziler, kaya tırmanışları ve kış sporları gibi sportif faaliyetleri de bünyesine alarak dağcılık sporunun gelişmesine zemin hazırlamıştır (Ülker, 1992: 1). Dağcılık özel bilgi ve beceri gerektiren bir sportif faaliyettir. Bu sportif faaliyetin yaygınlaşması ve bazı dağlara ilginin fazla olması, dağcılara ulaşım, konaklama ve ağırlama gibi hizmetlerin verilmesiyle dağcılık sporu bir turizm faaliyetini ortaya çıkarmıştır (Doğaner, 1991: 138). Dağ turizmi, dağların temiz ve güzel havasından yararlanmak üzere insanların dağlara yönelik olarak gerçekleştirdikleri bir turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de, üniversitelerin dağcılık kulüpleri ile başlayan dağcılık faaliyetleri, günümüzde seyahat acenteleri tarafından paket turların gerçekleştirildiği bir turizm türü olarak gelişmektedir (Kozak vd., 2011: 22). Dünyada milyonlarca ifade edilecek sayıda insanın katıldığı ve çeşitlenen dağcılık faaliyetleri, büyük tur operatörleri, ulusal ve yerel düzeyde şirketler tarafından organize edilir duruma gelmiştir. Hatta çoğu doğa yürüyüşü ve tırmanış faaliyetleri, turizmin diğer biçimlerinde olduğu gibi, paket turlar şeklinde pazarlanmaktadır (Ersöz vd., 2010: 310). Örneğin Türkiye’nin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı’na, Niğde ve Kayseri illeri sınırında bulunan Aladağlar ve Artvin-Rize arasında bulunan Kaçkar Dağları’na dağcılık turizmi üzerinde uzmanlaşmış profesyonel seyahat acenteleri tarafından organize edilen paket turlar düzenlenmekte, bu turlara yurtiçinden ve yurtdışından çok sayıda ziyaretçi katılmaktadır. Orta Avrupa ülkelerinden başta Almanya olmak üzere Fransa, İtalya, İsviçre, Avusturya ve İngiltere gibi ülkelerin yanı sıra diğer ülkelerden bilhassa Ağrı Dağı turlarına yoğun talep gelmektedir. Benzer şekilde, çok sayıda tırmanış rotasına sahip olan Antalya Geyikbayırı ve Erzincan-Kemaliye, kaya tırmanışı ve dağ turizmi açısından popüler yerler durumuna gelmiştir (Öztürk, 2011: 64).

Bu genel açıklamalara bağlı olarak dağ turizminin ve buna bağlı olarak dağ sporlarının gelişmesinin iki temel nedene dayandığını söylemek mümkündür. Bunlardan ilki, insanların hava kirliliği, gürültü, trafik ve kent yaşamının olumsuz ortamından geçici olarak kurtulma istemidir. Diğer bir neden ise, dağlık yörelerin sahip oldukları doğal çekiciliklerdir. Bu iki olguya bağlı olarak şekillenen dağ turizmi, bazen turizm ağırlıklı bazen de spor uygulamalarının yoğun olduğu etkinlikleri ön plana çıkarmaktadır. Günümüzde dağcılık, sadece bir dağın zirvesine veya bir kayanın yüzünde tırmanmaktan ibaret olmayıp, kaya tırmanışları, hiking/trekking (doğa yürüyüşü), bouldering (yüksekliği fazla olmayan ancak çok sarp ve tek kayalara tırmanma), kayaklı dağcılık ve dağcılık kampları gibi çok çeşitli aktiviteleri kapsayan; insanların yaşadıkları çevreye yakın yerlerde yapılabilen bir rekreeyonel etkinlik olduğu gibi, aynı zamanda uzak bölgelere ya da ülkelere seyahat etmeyi ve tırmanışın niteliğine göre kimi zaman dağcılarının buralarda kalmalarını gerektiren bir faaliyete dönüşmüştür (Somuncu, 2004: 6). Dağ turizminin bir özelliği de, kitle turizmine alternatif olarak turizm çeşitliliği yaratması, dağcılık ve dağ turizmi faaliyetlerinin yıl boyu yapılabilmesine olanak sağlamasıdır (Ülker, 1992: 2). Türkiye

Turizm Stratejisi 2023'te turizmin çeşitlendirilerek alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi, turizmin bütün bir yıla yayılması, istihdamın artması, bir bölgeyle sınırlandırılmayıp, bölgelere yayılması ve her yörenin potansiyeline uygun olarak bütünleşmiş turizm tiplerinin ortaya çıkarılması konuları üzerinde önemle durulmuştur. Bu bağlamda, dağlık alanların olanaklarından faydalanan dağ turizmi, turizmin çeşitlendirilmesinde ön plana çıkmaktadır. Temiz havası, manzara güzelliği, yaban hayatı, yerel kültür, doğa ile iç içe olma ve doğa sporları gibi olanaklar, dağlık alanları çekici hale getirmektedir (Duran, 2012: 48). Dağlık alanlar ziyaretçilere; kış sporları, yamaç paraşütü, dağ ve doğa yürüyüşü, kuş gözlemciliği, yaban hayatı izleme, eko-turizm vb. birçok değişik alternatifler sunmaktadır (Ceylan ve Demirkaya, 2007: 82). Türkiye, farklı yüksekliklerde, zengin jeo-morfolojik ve tektonik yapıya; flora ve faunası olan ormanlara sahip, zengin av ve yaban hayatı olan dağlarıyla hem kış turizmi hem de dağ yürüyüşü ve tırmanışları için dağcılık sporunu sevenlere zengin olanaklar sunmaktadır. Ülkemiz dağ turizmi potansiyeli bakımından dünyanın sayılı ülkeleri arasında olmasına rağmen bu potansiyelin turizm faaliyeti olarak yeterince değerlendirildiği söylenemez. Zira turizm etkinliklerinin önemli bir bölümü genellikle kıyı kesiminde yaz aylarında yoğunlaşan ve deniz-kum-güneş konseptine dayalı olarak gerçekleşmektedir. Oysaki Alp-Himalaya kıvrım kuşağı üzerinde yer alan Türkiye, dağ ve sıradağları, flora ve faunasıyla çok dağ turizmi açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin planlı bir yaklaşımla turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi, böylece turizmin tür ve aktivitelerinin zenginleştirilerek arz kapasitesinin geliştirilmesi, alternatif turizm alanlarının koruma-kullanma dengesi içerisinde hizmete sunulması, tanıtılması, farklı yörelerin turizmin ekonomik katkılarından yararlandırılması açısından önemlidir (Akpınar ve Bulut, 2010: 1581).

Bölgelerarası gelişmişlik açısından dengesizliklerin en baskın olduğu ve kalkınma göstergeleri açısından geri kalmış alanlar, yeryüzü koşulları nedeni ile dağlık alanlardır (Gürer ve Eke, 2012: 126). Ancak bu alanlar sahip oldukları potansiyellerle (su, gıda, orman ürünleri, mineraller, görsel peyzaj değerleri, kültürel çeşitlilik gibi) kullanıcılara, gerek ekonomik gerekse rekreasyonel anlamda pek çok olanak sunabilmektedir. Turizm, doğa ve iklimin yarattığı, tarih, folklor, uygarlık ve kültürün işlediği değerler bütününe büyük ölçüde bağımlıdır. Bu zenginlikler ancak turizm sayesinde ekonomik bir niteliğe kavuşabilmektedir. Bölgelerarası dengesizliğin giderilmesinde turizm sektörü, endüstriyel olarak yeterli kaynak ve gelişme imkânına sahip olmayan ancak turizm değerleri bakımından zengin olan bölgelerin, planlı ve etkin turizm politikaları uygulamaları sonucunda turistik yönden dengeli bir şekilde kalkınmalarına imkân sağlamaktadır (İskenderoğlu, 2013: 874). Bir bölgede turizm talebinin artması, büyük kent ve sanayi merkezinde kazanılmış gelirlerin kırsal yörelere aktarılmasına yol açarak gelirin yeniden dağılımında ve dolayısıyla buralarda refah düzeyinin yükselmesine yardımcı olmaktadır. Turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerde sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişmesi ve altyapı çalışmalarının hızlandırılması, bölgesel kalkınmanın da önünü açmaktadır. Kültürel mirasın ve doğal güzelliklerin tanıtımı sonucunda turistik faaliyetlerin arttığı bölgelerde, yerel ürünlerin tanıtımı yapılabilme ve elde edilen turizm gelirlerinden yerel halk ve yerel işletmeler fayda sağlarken, doğrudan ve dolaylı iş imkânları doğmaktadır (TÜSİAD, 2012: 33). Rehberlik, oda kiralama, yemek satışı, hayvan kiralama, kamp alanı sağlama, yerel kültürel gösterilerin sergilenmesi gibi yerel iş imkânları bunlara örnek olarak verilebilir. Turist harcamalarının ekonomik etkileri çok yönlüdür. Bölgeye gelen turist, yeme-içme, alışveriş, ulaştırma, eğlence ve benzeri ihtiyaçları için para harcamaktadır. Dolayısıyla ekonomik bakımdan zayıf olan dağlık alanlarda turizmin yaratacağı ekonomik etkiler önem kazanmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, Isparta ili Yenişarbademli ve Aksu ilçeleri sınırları içerisinde yer alan Dedegöl Dağı'nda her yıl düzenlenen dağcılık şenliğine

katılan ziyaretçilerin tüketim harcamalarının analizini ve Isparta ekonomisine olan katkılarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

2. DEDEGÖL DAĞI VE DAĞCILIK ŞENLİĞİ

Isparta ve Göller Bölgesi, genel olarak dağlık bir coğrafyaya sahiptir ve bu kısımlarda karstik yapılar önemli yer tutmaktadır. Bu durum yöre içerisinde orta ve küçük ölçekte birçok farklı iklim alanlarının oluşmasına sebep olmaktadır. Farklı iklim alanlarının varlığı nedeniyle yöre, bitki türleri bakımından büyük zenginlik göstermektedir ve yüksek bir potansiyel rekreasyonel faaliyet alanına sahiptir. Yörede bulunan rekreasyon alanlarından birisi de Dedegöl Dağı'dır (Özkan vd., 2010: 588). Dedegöl Dağı, haritalarda "Anamas Bloğu" adı verilen dağ grubu içerisinde yer almaktadır. Anamas bölgesi, Beyşehir Gölü ile Eğirdir Gölü arasında, kuzey batı, güneydoğu yönünde yüksek bir coğrafyadır. Anamas kaya bloğunun uzunluğu 110 km, genişliği ise 50 km civarındadır. Anamas kaya bloğunun en yüksek kütlesini ise 2.998 metre ile Dedegöl Dağı oluşturmaktadır. Dedegöl Dağı, 37° 39 dk, 59 sn. kuzey 31° 17 dk. 15 sn. doğu koordinatlarında, Isparta ili Yenişarbademli ve Aksu ilçeleri sınırları içerisinde yer almaktadır. Söylenceye göre; doruğa adını veren gülleri erenlerden sayılan bir dede dikmiş, zamanla doruk "Dedegöl", dağın genel adı ise "Dedegöl" adını almıştır. Anamas bloğu, karstik bir yapıya sahip olduğundan, blok içerisinde çok sayıda mağara oluşumu bulunmaktadır. Dedegöl Dağı'nın eteğinde Beyşehir Gölü'nü besleyen kaynaklardan biri olan ve mağaracılık biliminde de önemli bir yeri olan, haritalandırma ve keşfi hala süren Pınargözü Mağarası bulunmaktadır. Pınargözü Mağarası, Türkiye'nin ve Avrupa'nın bilinen en uzun (12.800 m.) mağarasıdır. Dağın iki bin metreye kadar olan yüzeyi sedir ve kızılçam ormanları kaplıdır. Zirveden Eğirdir ve Beyşehir gölleri net olarak görülmektedir. Dedegöl Dağı civarında irili ufaklı yaylalar bulunmakta olup, en fazla bilinenleri Çayır Yaylası ve dağcılık şenliğinde kamp alanı olarak kullanılan Melikler Yaylası'dır. Yaz aylarında bu yaylalar, Antalya'nın Serik ilçesinden gelen Yörükler tarafından kullanılmaktadır (Aksu Ekoturizm Rehberi, 2013: 60-64). Isparta yöresinin en yüksek dağı olan Dedegöl Dağı, dağcılık sporuna gönül verenlerin yoğun ilgisini çekmektedir. Genelde yaz tırmanışları için tercih edilen dağın zor olduğu kadar zevkli tırmanma parkurları, Türkiye'nin dört bir yanından gelen ziyaretçiler tarafından tercih edilmektedir. Kış aylarında dağın eteklerine kadar inen kar yağışı sebebiyle kış tırmanışları için uygun parkurları da bulunmaktadır (Isparta Valiliği, 2011: 282). Dedegöl dağı, 2.998 metrelik zirvesi; zirveye birkaç yoldan ulaşılabilme özelliği ile amatör dağcılar, dağ yürüyüşçüleri ve doğaseverler için oldukça uygun bir mekândır. İsteyen herkes, doğru rota, ekip ve ekipmanla dağ tırmanışını gerçekleştirebilmektedir. Beyşehir gölünün manzarası, karaçam, sedir ağaçları, 2.000 metrenin üzerindeki 10 farklı kekik türü, 2.400 – 2.700 metrelerde görülen "Dedegöl" bitkisi (Jurinella monchus) ve 2.300 metredeki Karagöl gibi çekicilikleri ile doğaseverlere eşsiz deneyimler sunmaktadır (Yenişarbademli Kaymakamlığı, 2005: 57).

Dedegöl Dağı eteklerinde bulunan 1.750 metre rakımlı Melikler Yaylası'nda, Mayıs ayı içerisinde, her yıl düzenli olarak dağcılık şenliği yapılmaktadır. Dağcılık şenliğinin tarihi her yıl 19 Mayıs'a en yakın hafta sonları olarak tespit edilmiş olup, on yedincisi 25-26 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Melikler Yaylası'nda bulunan şenlik alanına, Isparta'nın Aksu ve Yenişarbademli ilçelerini birbirine bağlayan kara yolundan ulaşılmaktadır. Bu alan, tırmanıştan iki gün önce düzenlenmeye başlanmakta, bir sahra çadırı ve seyyar tuvaletler kurulmaktadır. Tırmanış için alana bir gün önceden gelip kendi çadırları ile kamp kuran dağcılar ilk gün Yaka (Kapız) Kanyon ve Pınargözü Mağarası gezisine katılmaktadırlar. Ertesi gün erken saatlerden itibaren, genellikle üç ayrı grup halinde tırmanışa başlamaktadırlar. Tırmanış sırasında ip, kazma, tutmalık vb. teknik

tırmanış donanımları kullanılmamaktadır. Tırmanış ve inişlerinde deneyimli dağcılar katılımcılara rehberlik etmektedirler. Katılımcıların tırmanış ve inişleri yaklaşık dört ila altı saat arasında sürmektedir (Özaltın, 2010: 691-692). 1997 yılında gerçekleştirilen ilk şenliğin katılımcı sayısı 57 kişi iken, yıllar itibariyle hızla artarak 2010 yılında ilk kez bin kişinin üzerine çıkmış ve 2013 yılı katılımcı sayısı 1716 kişiye ulaşmıştır. Tablo 3.'de yıllar itibariyle şenliğe katılan kişi sayıları verilmiştir.

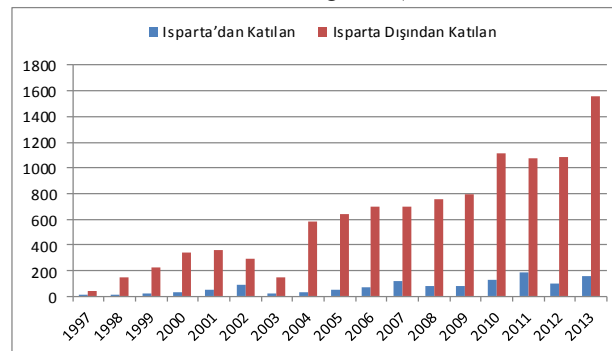
Tablo 1: Yıllar İtibariyle Dedegöl Dağcılık Şenliği Katılımcı Sayıları (1997-2013)

Yıllar	Toplam Katılımcı	Isparta'dan Katılan	Isparta Dışından Katılan
1997	57	12	45
1998	159	15	144
1999	251	25	226
2000	378	33	345
2001	410	51	359
2002	380	85	295
2003	171	22	149
2004	614	34	580
2005	690	53	637
2006	769	68	701
2007	815	117	698
2008	830	76	754
2009	875	83	792
2010	1235	125	1110
2011	1255	185	1070
2012	1183	98	1085
2013	1716	161	1555
Toplam	11788	1243	10515

Kaynak: (Eğirdir Turizm ve Doğa Sporları Tanıtma Derneği, 2013)

Tabloda görüldüğü gibi şenliğe başlangıcından günümüze Isparta'dan 1.243, Isparta dışından 10.515 olmak üzere toplamda 11.788 kişi katılmıştır. Şenliğe katılanların oransal dağılımları hesaplandığında, Isparta dışından gelen katılımcıların payının % 85 olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, şenliğin ulusal düzeyde gelenekselleşmiş bir iç turizm ürünü hale geldiğini göstermesi açısından önemlidir. Dedegöl Dağcılık Şenliği etkinlikleri sayesinde bölgenin Türkiye'de sportif ya da rekreasyonel amaçlarla dağcılık yapan kesimler için bir çekim merkezi haline geldiğini söylemek mümkündür. Şenliğe Isparta ve dışından katılımcıların dağılımı Grafik 1.'de verilmiştir.

Grafik 1: Dedegöl Dağcılık Şenliğine Isparta ve Isparta Dışından Katılımcıların Yıllara Göre Dağılımı (1997-2013)

Grafik 1.'de, şenliğe katılan ziyaretçi sayılarının 2003 yılındaki aşırı yağış ve hava muhalefetinden kaynaklanan istisna dışında genel olarak yıllar itibariyle artış gösterdiği görülmektedir.

3. VERİ VE YÖNTEM

Çalışmada kullanılan veriler, Dedegöl Dağcılık Şenliği katılımcılarına yönelik olarak hazırlanan anket formu aracılığıyla elde edilmiştir. Bu amaçla, demografik değişkenlerin ve katılımcıların harcama profillerine ilişkin soruların yer aldığı bir anket formu hazırlanmıştır. Çalışmanın evrenini, 25–26 Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen Dedegöl Dağcılık Şenliği'ne katılan 1716 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada katılımcıların, çadır kurma, Yaka kanyonu yürüyüşü, Pınargözü Mağarası gezisine katılmaları, dağ tırmanışı, katılımcıların günün farklı zamanlarında kamp alanına ulaşmalarından kaynaklanan yoğunlukları ve benzeri kısıtlılıklar nedeniyle örnekleme gidilmiştir. Örneklem hacmi, % 95 güven aralığında, \pm yanılma payı ile 314 kişi olarak belirlenmiştir. Hatalı ve eksik doldurulabileceği ihtimaline karşı toplam 330 adet anket formu katılımcılara dağıtılmış, gerekli açıklamalar yapılarak doldurmaları istenmiştir. Altı adet form hatalı doldurulmuş olması nedeniyle değerlendirmeye alınmamış, sonuç olarak 324 adet anket formunun istatistiksel analizlere uygun olduğu görülmüştür. Anket formlarından elde edilen verileri analize tabi tutmak üzere istatistik programlarından yararlanılmıştır. Bu bağlamda veriler bilgisayara yüklenerek veritabanı oluşturulmuş, verilerin bilgisayara yüklenmesinin ardından çalışmanın amacına uygun olarak analiz aşamasına geçilmiştir. Elde edilen verilerin analizi, frekans dağılımları, karşılaştırmalı frekans analizleri ve ki-kare testleri istatistik paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

4. ANALİZ VE BULGULAR

Uygulanan anket formu toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Anket formunda yer alan ilk beş soru, katılımcıların demografik özelliklerine ilişkindir. Demografik sorular; ankete katılanların cinsiyetleri, yaş dağılımı, eğitim durumları, meslekleri ve gelir düzeylerine yöneliktir. Tablo 2'de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler

Değişkenler			Değişkenler		
Cinsiyet	n	%	Meslek	n	%
Bayan	118	36,4	Öğrenci	88	27,2
Erkek	206	63,6	Kamu Çalışanı	51	15,7
Eğitim			Özel Sektör Çalışanı	88	27,2
İlk ve Ortaöğretim	42	13	Emekli	59	8,2
Lise	69	21,3	Diğer	26	8
Ön lisans ve Lisans	182	56,2	Çalışmıyor	12	3,7
Lisansüstü	31	9,6	Gelir		
Yaş			Asgari Ücret	28	8,6
18-25	91	28,1	850 - 1000 TL	55	17
26-35	84	25,9	1000 - 1500 TL	35	10,8
36-45	54	16,7	1501 - 2000 TL	48	14,8
46-55	40	12,3	2001 - 2500 TL	53	16,4
56-65	25	7,7	2500 üzeri	42	13
65 üzeri	30	9,3	Düzenli geliri yok	63	19,4

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde katılımcıların % 63,6'sının erkek, % 36,4'ünün ise bayanlardan oluştuğu görülmektedir. Bu durum dağcılık faaliyetleri her ne kadar zorlu doğa koşullarında gerçekleştirilen bir spor olsa da, bayan katılımcıların ilgisini çektiğini göstermektedir. Araştırmaya katılan bireylerle ilgili diğer demografik bulgular incelendiğinde; katılımcıların ağırlıklı olarak (% 65,8) üniversite (ön lisans ve lisans) ve üzeri eğitime sahip bireylerden oluştuğu; % 44,2'sinin gelir düzeyinin 1500 – 2500 ve üzeri aralığında olduğu; % 54'ünün 18-35 yaş aralığında olduğu; % 42,9'unun kamu ve özel sektör çalışanlardan oluştuğu görülmüştür. Katılımcıların % 27,2'sinin öğrencilerden oluşması, gençlerin dağcılık şenliğine olan ilgisini ortaya koymaktadır. Yaş aralıklarına göre dağılımda, katılımcıların yarısından fazlasının (% 54) “18-35” yaş aralığında olması ve yaş aralığı arttıkça katılımcı sayısının azalıyor olması dikkat çekmektedir.

Tablo 3'de şenliğe katılan bireylerin katılımlarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Bireylerin şenliğe katılımlarına ilişkin sorulardan ilki, katılımcıların Dedegöl Dağcılık Şenliği'nden nasıl haberdar olduklarına ilişkindir. Katılımcıların % 26,2'si doğa ve dağcılık kulüpleri aracılığıyla, % 23,1'i arkadaş tavsiyesi ile % 19,2'si de internet aracılığıyla haberdar olduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların şenliğe kaç defa katıldıklarına ilişkin soruya vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde; katılımcıların % 73,5'inin ilk defa, % 12,3'ünün iki defa, % 5,9'unun üç defa, % 2,2'sinin dört defa, % 1,2'sinin beş defa ve % 4,9 beşten fazla katıldığı görülmektedir. Şenliğe daha önceden katılanların sonrasında gezi amaçlı olarak Isparta'ya gelme durumlarına bakıldığında, katılımcıların % 62,8'inin tekrar geldiklerini ifade etmeleri dikkat çekicidir. Bu yönüyle Dedegöl dağcılık şenliğinin katılımcılara yerinde deneyim sunarak, Isparta ilinin tanıtımına katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların şenliğe katılmalarında etkili olan çekicilik faktörlerinin neler olduğuna ilişkin soruya vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde; katılımcıların % 50,5'inin doğal çekicilikler, % 34,8'inin dağın ve zirvesinin manzarası, % 11,9'unun tırmanma parkurunun uygunluğu, % 1,4'ünün kar seviyesi ve % 1,4'ünün ise diğer çekiciliklerin etkili olduğu görülmektedir. Katılımcıların ulaşımında kullandıkları araçlara ilişkin soruya vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde; % 54,9'unun ulaşımında otobüsü kullandığı, % 30,2'sinin kendi araçlarını tercih ettikleri, % 11,7'sinin kiralık araç tercih ettikleri ve % 3,1'inin ise diğer araçları tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3: Bireylerin şenliğe katılımlarına ilişkin bilgiler

Dedegöl dağcılık şenliğinden nasıl haberdar oldunuz?		
	n	%
İnternet aracılığı ile	40	12,3
Sosyal medya aracılığı ile	37	11,4
Gazete ve dergilerden	12	3,7
Arkadaş tavsiyesi	75	23,1
Doğa ve dağcılık kulüpleri aracılığıyla	85	26,2
Diğer	64	19,8
TV ve radyo kanalları	11	3,4
Şenliğe kaçınıcı kez katılıyorsunuz?		
	n	%
İlk defa	238	73,5
İkinci defa	40	12,3
Üçüncü defa	19	5,9
Dördüncü defa	7	2,2
Beşinci defa	4	1,2
Beş defadan fazla	16	4,9

Daha önce katıldıysanız, daha sonra gezi amaçlı olarak Isparta'ya geldiniz mi?		
	n	%
Evet	54	62,8
Hayır	32	37,2
Şenliğe katılımınızda etkili olan çekicilik faktörleri nelerdir?		
	n	%
Doğal çekicilikler	216	50,5
Tırmanma parkurunun uygunluğu	51	11,9
Kar seviyesi	6	1,4
Dağın ve zirvesinin manzarası	149	34,8
Diğer	6	1,4
Ulaşımında kullandığınız araç		
	n	%
Kendi otomobilim	98	30,2
Otobüs	178	54,9
Kiralık Araç	38	11,7
Diğer	10	3,1

Katılımcıların şenlik süresince yaptıkları konaklama harcamalarına ilişkin bulgular Tablo 4'de verilmiştir. Sonuçlar incelediğinde; Isparta ve çevresindeki işletmelerde konaklama yapan katılımcıların oranı % 13,3, konaklama yapmayanların oranının ise % 86,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Katılımcıların şenlik süresince yaptıkları konaklama harcamalarına ilişkin bilgiler

Şenlik süresince, Isparta ve çevresindeki konaklama işletmelerinde konaklama yapıyor musunuz?		
	n	%
Evet	43	13,3
Hayır	281	86,7
Isparta ve çevresindeki konaklama işletmelerindeki geceleme sayısı		
	n	%
1 Gece	24	55,8
2 Gece	18	41,9
3 Gece	1	2,3
Konaklama işletmelerinde konaklama için yaptığımız harcama miktarı		
	n	%
50 - 100 TL	26	60,5
101 - 150 TL	10	23,3
151 - 200 TL	6	14,0
201 - 250 TL	1	2,3

Katılımcıların Isparta ve çevresindeki konaklama işletmelerindeki geceleme sayısına bakıldığında; % 55,8'inin bir gece, % 41,9'unun iki gece ve % 2,3'ünün ise üç gece olduğu görülmektedir. Katılımcıların konaklama işletmelerinde konaklama için yaptıkları harcamalar incelendiğinde; % 60,5'inin 50-100 TL arası harcama yaptığı, % 23,3'ünün 101-150 TL arası harcama yaptığı, % 14'ünün 151-200 TL arası harcama yaptığı ve % 2,3'ünün 201-250 TL harcama yaptığı görülmektedir. Katılımcıların şenlik süresince yaptıkları yiyecek-içecek harcamalarına ilişkin bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların şenlik süresince yaptıkları yiyecek-içecek harcamalarına ilişkin bilgiler

Şenlik süresince Isparta ve çevresindeki lokanta işletmelerinde yiyecek - içecek hizmetlerinden faydalananıyor musunuz?		
	n	%
Evet	172	53,1
Hayır	152	46,9
Isparta ve çevresindeki işletmelerden yiyecek - içecek hizmetleri için yaptığınız harcama miktarı (kişi başına)		
	n	%
0 - 50 TL	7	4,1
50 - 100 TL	143	83,1
101 - 150 TL	13	7,6
151 - 200 TL	3	1,7
201 - 250 TL	3	1,7
251 - 300 TL	1	,6
Diğer	2	1,2

Tablo 5’de yer alan bulgular incelediğinde, Isparta ve çevresindeki lokanta işletmelerinde yiyecek-içecek hizmetlerinden faydalananların oranının % 53,1, faydalananların oranının ise % 46,9 olduğu görülmektedir. Katılımcıların Isparta ve çevresindeki yiyecek – içecek hizmetleri için yaptıkları harcama miktarına bakıldığında, büyük bir çoğunluğunun (% 83,1) 50-100 TL arasında harcama yaptığı, % 7,6’sının 101-150 TL arasında, % 4,1’inin 0-50 TL arasında, % 3’ünün ise 150 TL üzerinde harcama yaptığı görülmektedir. Katılımcıların şenlik süresince konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri dışında yaptıkları harcamalarına ilişkin bulgular Tablo 6’da verilmiştir. Tablo 6’dan görüleceği üzere, katılımcıların Isparta ve çevresindeki market, şarküteri işletmelerinden gıda amaçlı yaptıkları harcama miktarının % 59,9 oranında 50-100 TL arasında, % 16,7 oranında 101-150 TL arasında, % 10,5 oranında 0-50 TL arasında, % 5,9 oranında 151-200 TL arasında, % 2,8 oranında 201-250 arasında ve % 1,9 oranında 251-300 TL arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Katılımcıların şenlik süresince yaptıkları diğer harcamalarına ilişkin bilgiler

Şenlik süresince Isparta ve çevresindeki market şarküteri vb. işletmelerden gıda amaçlı yaptığınız harcama miktarı		
	n	%
0 - 50 TL	34	10,5
50 - 100 TL	194	59,9
101 - 150 TL	54	16,7
151 - 200 TL	19	5,9
201 - 250 TL	9	2,8
251 - 300 TL	6	1,9
Diğer	8	2,5
Şenlik süresince Isparta ve Çevresindeki işletmelerden hediyelik ürün satın alıyor musunuz?		
	n	%
Evet	124	38,3
Hayır	200	61,7

Senlik süresince Isparta ve çevresindeki işletmelerden hediyelik ürünler için yaptığımız harcama miktarı?		
	n	%
10 - 20 TL	34	27,4
21 - 30 TL	30	24,2
31 - 40 TL	23	18,5
41 - 50 TL	17	13,7
51 TL ve üzeri	20	16,1

Isparta ve çevresindeki işletmelerden hediyelik ürün satın aldığını ifade edenlerin oranı % 38,3, almayanların ise % 61,7'dir. Katılımcıların hediyelik ürünler için yaptıkları harcama miktarlarına bakıldığında, katılımcıların % 27,4'ünün 10-20 TL arasında harcama yaptığı, % 24,2'sinin 21-30 TL arasında harcama yaptığı, % 18,5'inin 31-40 TL arasında harcama yaptığı, % 16,1'inin 51 TL ve üzeri harcama yaptığı ve % 13,7'sinin 41-50 TL arasında harcama yaptığı görülmektedir. Daha önce de ifade edildiği üzere, turist harcamalarının ekonomik etkisi çok yönlüdür. Turistler sadece turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde değil aynı zamanda, market, şarküteri, hediyelik eşya ve diğer ihtiyaçları için birçok farklı işletmede harcama yapmaktadırlar. Dolayısıyla turist harcamaları ekonominin farklı alanına yayılmakta ve yarattığı katma değeri yüksek olmaktadır.

Tablo 7: Cinsiyet değişkenine göre Dedegöl şenliğine katılma sayısı

$\chi^2 = 1,58$ Sd= 2 P>0.05			Dedegöl Dağcılık şenliğine kaçınıcı kez katılıyorsunuz?			Toplam
			İlk Defa	2. Defa	3. Defa ve üzeri	
Cinsiyet	Bayan	n	90	11	17	118
		%	76,3%	9,3%	14,4%	100,0%
	Bay	n	148	29	29	206
		%	71,8%	14,1%	14,1%	100,0%
Toplam		n	238	40	46	324
		%	73,5%	12,3%	14,2%	100,0%

Katılımcıların Dedegöl şenliklerine katılma sayılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonucu Tablo 7.'de verilmiştir. Test sonucu incelendiğinde, şenliğe katılım sayısı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, kadınlarla erkeklerin katılma oranlarının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8: Yaş değişkenine göre Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayısı

$\chi^2 = 44,181$ Sd= 10 P<0.05			Dedegöl Dağcılık şenliğine kaçınıcı kez katılıyorsunuz?			Toplam	
			İlk Defa	2. Defa	3. Defa ve üzeri		
Yaş aralığı	18-25	n	74	13	4	91	
		%	81,3	14,3	4,4	100	
	26-35	n	61	16	7	84	
		%	72,6	19,0	8,3	100	
	36-45	n	39	5	10	54	
		%	72,2	9,3	18,5	100	
	46-55	n	19	5	16	40	
		%	47,5	12,5	40,0	100,0	
	56-65	n	22	1	2	25	
		%	88,0	4,0	8,0	100,0	
	65 üzeri	n	23	0	7	30	
		%	76,7	0	23,3	100	
	Toplam		n	238	40	46	324
			%	73,5	12,3	14,2	100

Katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayılarının yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre şenliğe ilk defa katılanların oranı, 56-65 yaş aralığında olanlarda % 88, 18-25 yaş aralığında olanlarda % 81,3, 65 yaş ve üzerinde olanlarda % 76,7, 26-35 ve 36-45 yaş aralığında olanlarda % 72,6 ve 46-55 yaş aralığında olanlarda ise oranın % 47,5’e düştüğü görülmektedir. İki defa katılanların oranı, 26-35 yaş aralığında % 19, 18-25 yaş aralığında % 14,3, 36-45 yaş aralığında % 9,3, 56-65 yaş aralığında % 4 iken, 65 yaş üzeri grupta hiç olmadığı görülmektedir. Üç defa ve üzeri katılanların oranı, 46-55 yaş aralığında % 40 iken 65 yaş ve üzeri grupta % 23,3, 36-45 yaş aralığında % 18,5, 26-35 yaş aralığında % 8,3, 56-65 yaş aralığında % 8, 18-25 yaş aralığında ise bu oranın % 4,4 olduğu görülmektedir. Farklı yaş gruplarında yer alan katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayılarında gözlenen bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 9: Gelir değişkenine göre Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayısı

		Dedegöl Dağcılık şenliğine kaçınıcı kez katılıyorsunuz?				Toplam
		İlk Defa	2. Defa	3. Defa ve üzeri		
		$\chi^2 = 25,822$				
		Sd= 12				
		P<0.05				
Gelir Durumu	Asgari Ücret	n	25	0	3	28
		%	89,3	0	10,7	100
	850 - 1000 TL	n	46	3	6	55
		%	83,6	5,5	10,9	100
	1001 - 1500 TL	n	21	6	8	35
		%	60	17,1	22,9	100
	1501 - 2000 TL	n	35	5	8	48
		%	72,9	10,4	16,7	100
	2001 - 2500 TL	n	33	11	9	53
		%	62,3	20,8	17,0	100
	2500 üzeri	n	26	6	10	42
		%	61,9	14,3	23,8	100
	Düzenli geliri yok	n	52	9	2	63
		%	82,5	14,3	3,2	100
Toplam		n	238	40	46	324
		%	73,5	12,3	14,2	100

Katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliğine katılım sayılarının, gelir değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Sonuçlara göre şenliğe ilk defa katılanların oranı, asgari ücret düzeyinde gelire sahip olanlarda % 89,3 iken, 850-1000TL olanlarda % 83,6, düzenli geliri olmayanlarda % 82,5, 1501-2000 TL geliri olanlarda % 72,9, 2001-2500TL geliri olanlarda % 62,3, 2500TL ve üzeri gelire sahip olanlarda % 61,9 ve 1000-1500TL geliri olanlarda ise oranın % 60’a düştüğü görülmektedir. Şenliğe iki defa katılanların oranı, 2001-2500TL geliri olanlarda % 20,8, 1001-1500TL geliri olanlarda % 17,1, 2500 ve üzeri gelire sahip olanlar ve düzenli gelire sahip olmayanlarda % 14,3, 850-1000 TL gelire sahip olanlarda % 5,5 iken asgari ücret düzeyinde gelire sahip olanlarda hiç olmadığı görülmektedir. Şenliğe üç defa ve üzeri katılanların oranı, 2500 TL ve üzeri gelire sahip olanlarda % 23,8 iken 1001-1500 TL gelire sahip olanlarda % 22,9, 2001-2500 TL gelire sahip olanlarda % 17,0, 1501-2000TL gelire sahip olanlarda % 16,7, asgari ücret ve 850-1000TL gelire sahip olanlarda ise bu oranın % 10 civarında olduğu görülmektedir. Farklı gelir gruplarında yer alan katılımcıların Dedegöl şenliklerine katılma sayılarında gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Sonuçlara

göre, gelir durumu yüksek olanların şenliklere düşük gelire sahip olanlara göre daha fazla katıldıkları gözlenmiştir.

Katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliklerine katılma sayılarının, eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir. Sonuçlar incelediğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Buna göre şenliğe ilk defa katılanların oranı, ön lisans ve lisans mezunu olanlarda % 81,9 iken, lise mezunu olanlarda % 65,2, ilk ve ortaöğretim mezunu olanlarda % 64,3, lisansüstü mezunu olanlarda ise oranın % 54’e düştüğü görülmektedir.

Tablo 10: Eğitim durumu değişkenine göre Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayısı

$\chi^2 = 20,432$ Sd= 6 P<0.05			Dedegöl Dağcılık şenliğine kaçınıcı kez katılıyorsunuz?			Toplam
			İlk Defa	2. Defa	3. Defa ve üzeri	
Eğitim durumu	İlk ve Ortaöğretim	n	27	5	10	42
		%	64,3	11,9	23,8	100
	Lise	n	45	9	15	69
		%	65,2	13,0	21,7	100
	Ön lisans ve Lisans	n	149	18	15	182
		%	81,9	9,9	8,2	100
	Lisansüstü	n	17	8	6	31
		%	54,8	25,	19,4	100
Toplam		n	238	40	46	324
		%	73,5	12,3	14,2	100

İki defa katılanların oranı, Lisansüstü mezunu olanlarda % 25,8, lise mezunu olanlarda % 13, ilk ve ortaöğretim mezunu olanlarda % 11,9, ön lisans ve lisans mezunu olanlarda % 9,9 olduğu görülmektedir. Şenliğe üç defa ve üzeri katılanların oranı, ilk ve ortaöğretim mezunu olanlarda % 23,8 iken lise mezunu olanlarda % 21,7, lisansüstü mezunu olanlarda % 19,4, ön lisans ve lisans mezunu olanlarda bu oranın % 8,2 olduğu görülmektedir. Farklı eğitim düzeyine sahip bireylerin Dedegöl şenliklerine katılma sayılarında gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayılarının, meslek değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ki-kare testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir. Sonuçlar incelediğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Tablo 11: Meslek değişkenine göre Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayısı

$\chi^2 = 32,51$ Sd= 10 P<0.05			Dedegöl Dağcılık şenliğine kaçınıcı kez katılıyorsunuz?			Toplam	
			İlk Defa	2. Defa	3. Defa ve üzeri		
Meslek	Öğrenci	n	74	10	4	88	
		%	84,1	11,4	4,5	100,0	
	Kamu Çalışanı	n	37	5	9	51	
		%	72,5	9,8	17,6	100,0	
	Özel Sektör Çalışanı	n	62	17	9	88	
		%	70,5	19,3	10,2	100,0	
	Emekli	n	41	3	15	59	
		%	69,5	5,1	25,4	100,0	
	Diğer	n	13	4	9	26	
		%	50,0	15,4	34,6	100,0	
	Çalışmıyor	n	11	1	0	12	
		%	91,7	8,3	0	100,0	
	Toplam		n	238	40	46	324
			%	73,5	12,3	14,2	100,0

Şenliğe ilk defa katılanların oranı, çalışmayanlarda % 91,7 iken, öğrencilerde % 84,1, kamu çalışanlarında % 72,5, özel sektör çalışanlarında % 70,5, emeklilerde % 69,5, diğer mesleklerde ise oranın % 50'ye düştüğü görülmektedir. Şenliğe iki defa katılanların oranı, özel sektör çalışanlarında % 19,3, diğer mesleklerde % 15,4, öğrencilerin % 11,4, kamu çalışanlarında % 9,8, çalışmayanlarda % 8,3, emeklilerde ise % 5,1 olduğu görülmektedir. Üç defa ve üzeri katılanların oranı, diğer mesleklerde % 34,6, emekli % 25,4, kamu çalışanlarında % 17,6, özel sektör çalışanlarında % 10,2, öğrencilerde % 4,5, çalışmayanlarda ise hiç oran olmadığı görülmektedir. Farklı meslek gruplarında yer alan katılımcıların Dedegöl dağcılık şenliğine katılma sayılarında gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yenişarbademli ilçesi sınırları içerisinde yer alan Dedegöl Dağı, eşsiz göl ve dağ manzarası, bitki örtüsü, yaban yaşamı ve geleneksel köy ve kasabaları ile görülmesi gereken önemli bir doğa çevresidir. Dağlık alanların çekici pek çok özelliği yanında en az el değmiş mekânsal alanları oluşturması, temiz havası, zengin biyoçeşitliliği, farklı arazi şekilleri ve kültürleri barındırması ile değeri gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle dağlık alanlar, eskiyen aktivitelerin sıkıcılığından uzaklaşmak isteyen ve yeni arayışlar içindeki kitlelere hitap eden seçenekler sunmaktadır. Kentsel yaşamın giderek daha stresli ve sınırlayıcı kurallarla dolu olması ve yoğun iş yaşamının insanlar üzerinde oluşturduğu baskı, doğanın rekreasyonel amaçlı kullanımı için büyüyen bir talebe de yol açmıştır. Doğa sporlarına duyulan gereksinimin artış nedenlerinin başında sanayileşme ve kentleşme gelmektedir. Artan oranda kentleşen dünyada hızlı nüfus artışının getirdiği kirlilik ve gürültü, kentlerde yaşayan insanlar için doğal niteliklerini kaybetmemiş bakir alanları çekici hale getirmekte, kişiler şehirlerin gürültüsünden uzak dinlenebilecekleri yeni mekânların arayışına girmektedir. Dağlık alanlar bu anlamda günümüzde çekici bölgeler konumunda olup, insanlara sundukları huzurlu ve kaliteli peyzaj nitelikleri ile tercih edilen bölgeler haline gelmiştir. Gelişmekte olan dağlık bölgelerin birçoğunda tarım ve turizm, o yörelerde yaşayan insanların başlıca iki gelir kaynağını oluşturmaktadır. Tarımsal ve turizm faaliyetlerinden birlikte ve birbirinin tamamlayıcısı olarak yararlanıldığı takdirde bölge ekonomisi üzerinde etkili olabilir. Dağ turizmi, sistemin yerleştiği ve iyi işlediği bölgelerde turistler için masraflı, buna karşın yerel halk için de gelir getirici bir sektör konumundadır. Dağlık bölgelerin turizm amaçlı ziyaret edilmesi süreci ulaşım masrafları, konaklama, yeme-içme, yerel servislere erişim gibi pek çok gideri olan, bunun yanı sıra bu alanlarda gerçekleştirilecek turizm türüne göre de ek harcamaların karşılanabileceği bir süreçtir. Bu süreçte turistler tarafından yapılan harcamalar eğer yerel üretim sistemlerine entegre edilebilirse diğer bir anlatımla yerel potansiyeller turizmde değerlendirildiği takdirde dağlık alanların turizm sektöründen önemli faydalar sağlayabileceği söylenebilir. Örneğin, Ağrı Dağı ve diğer dağlara yönelik paket turlarda, gelen ziyaretçilere tüm hizmetler dağ şartlarında ve doğal ortamda verilmektedir. Yiyecek-içecek ve konaklama gibi tüm hizmetler kamp çadırlarında yapılmaktadır. Bu hizmetler verilirken, mutfak çadırları kurulmakta, profesyonel aşçılar tarafından her türlü yemek hazırlanmaktadır. Sabah, öğle ve akşam yemeklerinde konuklara yiyecek-içecek hizmetleri sunulmaktadır.

Isparta, sahip olduğu geniş dağlık alanları ve kültürel özellikleriyle dağ turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Isparta ili sınırları içerisinde yer alan Dedegöl (2.998 m.), Davraz (2.635 m.), Barla (2.798 m.), Akdağ (2.420 m.), Eğirdir Sivrisi (1.749 m.) Sarp Dağ (2.548 m.) ve Bozburun (2.109 m.) gibi dağlar, hem dağcılık hem de kış sporları açısından sahip oldukları çekicilikleri ile ziyaretçilere eşsiz deneyimler sunmaktadır. Türkiye'nin gül

bahçesi olarak tanınan Isparta'nın dağları, yaylaları, gölleri, doğal güzellikleri, milli ve tabiat parkları üzerinde birçok turizm faaliyeti gerçekleştirilebilmesine imkân tanımaktadır. Isparta ilinin yamaç paraşütçülüğü, av turizmi yayla turizmi, kuş gözlemciliği ve endemik bitki gözlemciliği gibi alternatif turizm türleri açısından da zengin kaynaklara sahip olması nedeniyle, dağ turizmi etkinlikleri planlı bir biçimde diğer alternatif turizm türleri ile birleştirilip ziyaretçilerin bölgede daha uzun süreli konaklamaları sağlanabilir. Çalışma sonuçlarından, Dedegöl Dağcılık şenliklerine katılan katılımcıların, Isparta ve çevresindeki konaklama, yeme-içme, market, hediyelik ürün ve benzeri işletmelerden alışverişe yaptıkları ve bölge ekonomisine katkı sağladıkları görülmektedir. Ancak, şenliğin kısa sürmesi ve yılda bir kez gerçekleştiriliyor olması nedeniyle şenliğin Isparta ekonomisine katkılarının sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Yılda bir kez gerçekleştirilen Dedegöl Dağcılık şenliği, yılda birkaç defa ve daha uzun süreli olarak, içerisinde konaklama, yeme-içme, ulaşım ve diğer hizmetleri de barındıran paket turlar olarak geliştirilip pazarlanabilir. Dedegöl Dağı ve dağcılık şenliklerinin daha geniş kitlelere tanıtılması amacıyla sanatsal, sportif ve bilimsel içerikli organizasyonlar düzenlenip ulusal basın yayın organlarında yer alması sağlanabilir. Dağcılık etkinliklerine ilave olarak özellikle yaz-bahar aylarında yayla turizmi imkânları oluşturularak özellikle güney illerinden turistlerin bölgeye çekilmesi mümkün olabilir. Dağ turizmi açısından ön plana çıkan turizm değerlerinin, özel sektör ve kamu yönetimlerince kolektif bir yaklaşımla tanıtılması ve pazarlanması, bölge ekonomisi ve sürdürülebilir turizm açısından büyük önem arz etmektedir. Sayılan önerilerin, Dedegöl ve Isparta ilindeki diğer dağlara yönelik dağ turizmi imkânlarını geliştireceği ve bu sayede az gelişmiş kırsal bölgelerin ekonomik gelişimine ve bölgelerarası gelişmişlik farklarının giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte turizm etkinliklerinin tüketime dönük bir faaliyet olması nedeniyle, turizm etkinliğine konu alanların bozulması ve tahribini de beraberinde getirebilmektedir. Turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerde kapsamlı bir atık-çöp toplama sistemi mevcut değilse, zaman içerisinde biriken atıklar ciddi çevre sorunlarına yol açabilmektedir. Bu nedenle Dedegöl Dağı'nın turizme açılması ile ortaya çıkabilecek olumsuz çevresel sorunların yaşanmaması açısından çevre ve doğanın korunması, konaklama için kullanılacak kamp alanlarının dikkatlice düzenlenmesi, gelen ziyaretçilerin tüketimleri sonucu oluşan atık ve çöplerin düzenli bir şekilde toplanarak dağların ve çevrenin daha bilinçli kullanılması ve korunmasına azami dikkat gösterilmesi faydalı olacaktır. Bir çok sektörde olduğu gibi turizmde de plansız gelişme, daha sonra çözümü zor problemleri de beraberinde getirmekte ve doğal kaynakların tüketilmesine neden olabilmektedir. Plansız olarak turizmin geliştirilmeye çalışıldığı bölgelerde çevresel sorunların ortaya çıkabileceği, ortaya çıkabilecek muhtemel sorunların o bölgede yaşayan yerel halka zarar verdiği gibi ziyaretçilerin de bölgeden memnun kalmadan ayrılmasına yol açabileceği gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır. Son söz olarak; dağlık bölgelerde hizmetlerin geliştirilmesi ve ekonomik yaşamın çeşitlendirilmesinin; yerel potansiyellerin kapasiteleri de dikkate alınarak koruma kullanma dengeleri çerçevesinde değerlendirilmesinin Dedegöl Dağı için de önemli olduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, E. ve BULUT, Y. (2010). “Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları”, III. Ulusal Karadeniz Ormanlık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010, Cilt: IV, 1575-1594
- AKSU KAYMAKAMLIĞI (2013). Aksu Eko Turizm Rehberi, Seçil Ofset, İstanbul.

- CEYLAN, S. ve DEMİRKAYA, H. (2007). “Davraz Dağı'nın Turizm Potansiyeli ve Sorunlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(14): 27-43.
- DOĞANER, S. (1991). “Dağ Turizmine Coğrafi Bir Yaklaşım: Uludağ'da Turizm”, Coğrafya Araştırmaları, sayı: 3, s. 137- 159, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- DURAN, C. (2012). “Türkiye de Dağlık Alanların Kırsal Turizm Açısından Önemi”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14(22): 45-52.
- ERSÖZ G., ÇINARLI S. ve MEYDAN Ç., (2010). “Isparta İlinde Spor Turizmi Değerleri”, Isparta İli Değerleri ve Değer Yaratma Sempozyum Kitabı, Isparta
- GÜRER, N. ve EKE, F. (2012). “Dağlık Alanlarda Turizm Ve Ekonomik Kalkınma İlişkinin Sürdürülebilirlik Göstergeleri İle İrdelenmesinde Bir Yöntem Önerisi; Erzurum, Erzincan, Bayburt Bölgesi Örneği”, Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi, 27(1): 125-133.
- ISPARTA VALİLİĞİ - İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2011). Isparta Kültür ve Turizm Envanteri, Bahçıvanlar Basım San. A.Ş., Konya.
- ISPARTA VALİLİĞİ - Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2011). Isparta Rehberi, Sistem Ofset Basın Yayın Sanayi ve Ticaret Şirketi, Ankara.
- İSKENDEROĞLU, L. (2013). “Terörden Sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ve Turizm”, The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science, 6(8): 871-888.
- KOZAK, N., KOZAK, M. ve KOZAK, M. (2011). Genel Turizm, Detay Yayıncılık, Ankara.
- ÖZALTIN O. ve BİLGİN F. (2010), “Isparta Eğirdir Dağcılık Şenliği”, Isparta İli Değerleri ve Değer Yaratma Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, Isparta, 690-698.
- ÖZKAN, K., NEGİZ, M.G., ŞENTÜRK, Ö. ve KANDEMİR, H. (2010). “Göller Bölgesi'ndeki Bazı Önemli Rekreasyon Alanları ve Onların Ekolojik Özellikleri”, I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 12 – 15 Nisan 2012, Kemer, Antalya, 587-596.
- ÖZTÜRK, İ. (2011). “Dağ Turizmi”, Antalya Rehberler Odası Dergisi, Başak Matbaacılık ve Tanıtım Hiz. Ltd. Şti. Ankara, 64-67.
- SOMUNCU, M. (2004). “Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafi Bilimler Dergisi, 2(1): 1-21.
- TEŽAK, S. (2012). “Modern Cableways – The Base of Mountain Sports Tourism”, (Ed.) KASIMOĞLU M. ve AYDIN H., Strategies for Tourism Industry – Micro and Macro Perspectives, InTech Publishing, 297-312.
- TÜSİAD (2012). Sürdürülebilir Turizm, Yayın No: Tüsiad-T/2012-09/531, İstanbul.
- ÜLKER, İ. (1992). Dağ Turizmi, Planlama Yöntemleri Yüksek Dağlarımız Kayak Merkezleri, T.C. Turizm Bakanlığı Yayını, Ankara.
- YENİŞARBADEMLİ KAYMAKAMLIĞI (2005). Doğal Yaşam Vadisi, Net Ofset, Ankara.